

Sygn. akt II Ca 705/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Dorota Gamrat - Kubeczak
Sędziowie:	SSO Zbigniew Ciechanowicz (spr.) SSR del. Joanna Rawska-Szklarz
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 marca 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **G. L.**

przeciwko **K. L.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez powoda

od wyrok Sądu Rejonowego w Goleniowie

z dnia 27 marca 2013 r., sygn. akt I C 835/12

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od powoda G. L. na rzecz pozwanej K. L. kwotę 90 (dziewięćdziesiąt) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 705/13

Uzasadnienie wyroku z dnia 18 marca 2014 r.:

Powód G. L. w pozwie skierowanym przeciwko K. L. wniósł o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kwoty 2.491 złotych wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 22 kwietnia 2010r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów procesu w wysokości 124,55 złotych. W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż strony były małżeństwem i w dniu 24 kwietnia 2009 r. zawarły umowę pożyczki i zobowiązały się do jej wspólnej spłaty. Niemniej w 2010 roku związek małżeński stron zaczął ulegać rozpadowi i w związku z tym strony zawarły umowę o ustanowieniu rozdzielności majątkowej, a ostatecznie w dniu 12 kwietnia 2012r. ich związek małżeński został rozwiązany przez rozwód. Nadto wskazał, iż samodzielnie dokonał spłaty wspólnych zobowiązań małżonków, a pozwana mimo obietnic nie przekazała na jego rzecz żadnej kwoty tytułem przypadającej na nią części spłaty tych zobowiązań.

W dniu 10 sierpnia 2012r. Sąd Rejonowy w Goleniowie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, w którym w całości uwzględnił żądanie pozwu.

Pozwana K. L. złożyła sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty, w którym zaskarżyła go w całości i wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania. Jednocześnie podniosła zarzut potrącenia kwoty dochodzonej pozwem z przysługującą jej wierzytelnością w wysokości 1.922 złotych z tytułu dokonanych zwrotów podatku dochodowego za lata 2009, 2010 i 2011, które zostały przekazane na wspólny rachunek stron, a które nie zostały jej zwrócone. Podniosła również zarzut nieistnienia roszczenia. Jednocześnie wskazała, iż strony do dnia dzisiejszego nie dokonały podziału majątku wspólnego. Powód zaś dokonywał spłaty pożyczki po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej ze środków znajdujących się na rachunku bankowym stanowiącym wspólny rachunek bankowy powoda i pozwanej, a zatem umieszczone na nim środki do dnia 22 kwietnia 2010r. (daty ustanowienia rozdzielności majątkowej) – stanowiły majątek wspólny stron. Zatem powód spłacał pożyczkę środkami pochodzącymi z majątku wspólnego stron, zwłaszcza że powód nie wykazał, aby spłacał ją środkami pochodzącymi z jego majątku odrębnego. Nadto pełnomocnik pozwanej zaznaczył, iż po dniu rezygnacji przez pozwaną ze wspólnego rachunku bankowego powód spłacił pożyczkę kwotą 1.474,41 złotych i tylko w tym zakresie może przysługiwać mu roszczenie regresowe co do połowy dokonanej spłaty. Niemniej w tym zakresie pozwana podniosła zarzut potrącenia wskazany powyżej, podnosząc, iż powód nie zwrócił jej dokonanych na wspólny rachunek bankowy zwrotów podatku z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

Wyrokiem z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Goleniowie zasądził od pozwanej K. L. na rzecz powoda G. L. kwotę 1.178,97 złotych wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 31 sierpnia 2012 r. do dnia zapłaty (punkt I), w pozostałym zaś zakresie powództwo oddalił (punkt II). Ponadto zasądził od powoda G. L. na rzecz pozwanej K. L. kwotę 268,47 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w sprawie (punkt III).

Powyższe orzeczenie Sąd Rejonowy oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

G. L. i K. L. zawarli związek małżeński w dniu 25 grudnia 2003r. W związku z tym, iż ich małżeństwo zaczęło się rozpadać, G. L. i K. L. w dniu 22 kwietnia 2010r. zawarli przed notariuszem D. B. w jej kancelarii w G. (repertorium A numer (...)) umowę majątkową małżeńską, na podstawie której ustanowili oni rozdzielność majątkową. W § 2 tego aktu zaznaczono, iż przyjęty przez nich ustrój majątkowy wyłączający przewidziana prawem wspólność ustawową nie uchybia solidarnej odpowiedzialności małżonków za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z nich w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb rodziny. Ostatecznie związek małżeński stron został rozwiązany przez rozwód wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 12 stycznia 2012r. wydanym w sprawie X RC 2565/10. G. L. i K. L. nie dokonali do dnia dzisiejszego podziału majątku, ani też nie wnieśli do Sądu o jego dokonanie. W trakcie trwania małżeństwa G. L. i K. L. w dniu 24 kwietnia 2009r. wspólnie zawarli z Bankiem (...) Spółką Akcyjną w W. umowę pożyczki kwoty 5.655,92 złotych na okres do dnia 20 kwietnia 2012r. Pożyczka ta została przez nich zaciągnięta na cele konsumpcyjne. Zgodnie z treścią § 6 umowy spłata pożyczki miała nastąpić w ratach w terminie do 20 dnia miesiąca i na dzień podpisania umowy raty te wynosiły 195,71 złotych. Całkowite rozliczenie pożyczki miało nastąpić przy spłacie ostatniej raty, tzw. raty wyrównującej (§ 7 umowy). Należności z tytułu udzielonej pożyczki miały być rozliczane w ciężar (...) /rachunku bieżącego wskazanego w umowie o numerze rachunku (...). W związku z tym pożyczkobiorcy zobowiązali się zapewnić na tym rachunku środki wystarczające na spłatę pożyczki i odsetek. Poza powyższą pożyczką małżonkowie G. L. i K. L. wspólnie w trakcie trwania małżeństwa, zawarli również w dniu 13 grudnia 2007r. z bankiem (...) Spółką Akcyjną we W. umowę kredytu hipotecznego na kwotę 133.200 złotych z przeznaczeniem na nabycie spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego. Został on udzielony na okres 480 miesięcy. Obecnie spłaca ten kredyt samodzielnie G. L.. Po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej raty pożyczki z dnia 24 kwietnia 2009r. były spłacane nadal za pośrednictwem rachunku wskazanego w umowie pożyczki. Rachunek ten został przez małżonków założony jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego w dniu 25 kwietnia 2002r. jako ich rachunek wspólny i po dniu rozdzielności majątkowej był nadal rachunkiem wspólnym G. L. i K. L.. K. L. nie wyrażała zgody na dokonanie zmiany umowy w zakresie właściciela tego rachunku bankowego. Ostatecznie zmiana umowy w tym zakresie została dokonana w dniu 23 sierpnia 2011r. po rezygnacji K. L. ze współwłasności tego

rachunku bankowego. W tym dniu saldo rachunku wynosiło -795,96 złotych (saldo ujemne w skutek wykorzystania pożyczki udzielonej w ramach tego rachunku). Od tego dnia właścicielem tego rachunku oraz pożyczkobiorcą został G. L.. W dniu ustania wspólności ustawowej małżeńskiej, tj. w dniu 22 kwietnia 2010r. stan rachunku był ujemny, albowiem został w całości wykorzystany przyznany limit debetowy na tym rachunku w wysokości 800 złotych. Po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej między małżonkami z tego rachunku G. L. dokonał spłaty pożyczki z dnia 24 kwietnia 2009r. w łącznej wysokości 4.983,94 złotych. Spłata ta obejmowała spłatę pozostałych do spłaty rat pożyczki oraz prowizji od udzielonego kredytu. Spłata pożyczki została zakończona w dniu 31 sierpnia 2011r., kiedy to G. L. dokonał jednorazowej spłaty pozostałej kwoty pożyczki w wysokości 1.474,41 złotych. Za pośrednictwem tego rachunku bankowego nie była dokonywana spłata innej pożyczki, w szczególności za jego pośrednictwem nie była dokonywana spłata kredytu hipotecznego. Były uiszczane opłaty za prowadzenie rachunku, opłaty za obsługę karty, jak również odsetki od udzielonego limitu debetowego w rachunku. Nadto z tego rachunku dokonywano wypłat w bankomatach za pomocą karty bankomatowej. Po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej na ten rachunek wpłat dokonywał jedynie G. L. bądź też były dokonywane wpłaty przez inne osoby lub instytucje na jego rzecz. G. L. dokonywał jedynie takich wpłat, aby pokryły rozliczane z tego rachunku zobowiązania. Dokonał ich w łącznej kwocie 6.685,73 złotych. Nadto na rachunek ten po ustaniu wspólności ustawowej wpływał należny G. L. zasiłek z Powiatowego Urzędu Pracy, jaki otrzymywał po powrocie z zagranicy. Poza tym na ten rachunek wpłat dokonywała matka G. C. S., która pomagał mu finansowo w trakcie rozvodu spłacać zobowiązania. K. L. po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej nie dokonywała żadnych wpłat na ten rachunek bankowy, ani też nie były dokonywane żadne wpłaty na jej rzecz. G. L. dokonał spłaty całej pożyczki i została ona zamknięta.

Na rachunek bankowy za pośrednictwem, którego była spłacana pożyczka zaciągnięta przez strony w dniu 24 kwietnia 2009r. wpłynęły zwroty z tytułu nadpłaty podatku dochodowego od osób fizycznych za 2009 rok. W dniu 5 maja 2010r. wpłynął zwrot nadpłaty z tytułu tego podatku za 2009 rok należny K. L. w kwocie 170 złotych, a w dniu 23 kwietnia 2010r. wpłynęła na ten rachunek kwota 1.736 złotych tytułem zwrotu nadpłaty z tytułu podatku dochodowego za 2009 rok należna G. L.. Kwoty te wchodziły w skład majątku wspólnego stron. Również nadpłaty z tytułu podatku PIT za 2010 rok wpłynęły na ten rachunek bankowy. W dniu 29 marca 2011r. wpłynęła kwota 947 złotych z tego tytułu należna G. L., a w dniu 12 maja 2011r. kwota 360 złotych należna z tego tytułu K. L.. Nadto na rachunek w dniu 6 kwietnia 2012r. dokonano wpłaty z tytułu zwrotu nadpłaty podatku PIT za 2011 rok należny K. L. w wysokości 1.392 złotych. W dniu dokonania zwrotu tej nadpłaty K. L. nie była już posiadaczem tego rachunku. W związku z tym złożyła do Urzędu Skarbowego w dniu 24 maja 2012r. pismo, w którym oświadczyła, iż zwrot nadpłaty podatku za 2011 rok został dokonany na rachunek jej byłego męża i nie ma możliwości ich odzyskania. Następnie pismem z dnia 11 czerwca 2012r. skierowanym również do Urzędu Skarbowego w G. oświadczyła, iż nie otrzymała zwrotu nadpłaty podatku oraz że G. L., na którego rachunek bankowy zostały one przelane, nie zwrócił jej również tej należności. W związku z tym zostało przez Urząd Skarbowy wszczęte postępowania, w którym wydano decyzję nakazującą G. L. dokonanie zwrotu wypłaconej mu kwoty. G. L. po decyzji Urzędu Skarbowego w G. w dniu 13 września 2012r. dokonał zwrotu na rachunek bankowy Urzędu Skarbowego w G. kwoty 1.434,14 złotych, jaka wpłynęła na ten rachunek tytułem nadpłaty podatku dochodowego za 2011r. należnego K. L.. Nadto dokonał zwrotu kosztów postępowania w wysokości 180 złotych.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo G. L. było częściowo zasadne. Sąd zaznaczył, iż powód swoje żądanie określił jako żądanie regresowe wynikające ze spełnienia przez niego solidarnego zobowiązania stron z tytułu spłaty na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. zadłużenia z tytułu umowy pożyczki zaciągniętej przez strony w dniu 24 kwietnia 2009 r. Sąd mając na względzie art. 30 § 1 k.r.o. wskazał, iż w niniejszej sprawie powód i pozwana nie kwestionowali, że umowa pożyczki z dnia 24 kwietnia 2009 r. została zawarta w trakcie trwania ich małżeństwa przez nich wspólnie na potrzeby konsumpcyjne i dodał, że okoliczność ta wynika w sposób jednoznaczny z umowy pożyczki załączonej do pozwu. Nie kwestionowali nadto tego, że kwota pożyczki została przez nich przeznaczona na zaspokojenie potrzeb utworzonej przez nich rodziny. Zatem Sąd stwierdził, że zobowiązanie powoda i pozwanej wynikające z w/w umowy jest zobowiązaniem solidarnym i do rozliczeń pomiędzy powodem, a pozwany należy stosować art. 376 § 1 k.p.c. regulujący zasady wzajemnej odpowiedzialności dłużników solidarnych. Sąd mając na uwadze art. 43 § 1 k.r.o. wskazał, iż wynikająca z niego zasada nie była kwestionowana, w szczególności żadna ze stron

nie podniosła, iż ich udziały w majątku wspólnym stron są inne niż równe. Nie był również kwestionowany co do zasady obowiązek zwrotu przez pozwaną powodowi połowy spłaconego przez niego długu, ale tylko w zakresie, w jakim dokonał tego z majątku odrębnego. Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności stwierdził, iż nie jest zasadny podniesiony przez pozwaną zarzut przedwczesności niniejszego powództwa, sprowadzający się do twierdzenia, iż o zwrocie między małżonkami kwot z tytułu spłaty wspólnych zobowiązań można orzekać jedynie w ramach postępowania o podział majątku wspólnego stron, co oznaczać miało, iż w sytuacji, gdy wniosek w tym przedmiocie nie został złożony (jak w niniejszej sprawie) – powództwo winno ulec oddaleniu. Sąd mając na względzie art. 686 k.p.c. w zw. art. 46 k.r.o. i art. 618 § 2 k.p.c. wskazał, iż z ich treści wynika jedynie tyle, iż w sytuacji, gdy wniosek o podział majątku wspólnego zostanie już złożony sprawy takie winny być rozpoznawane w tym postępowaniu, tj. w postępowaniu o podział majątku wspólnego. Zatem w sytuacji, gdy strony, z różnych względów, nie złożyły wniosku o podział majątku – dopuszczalne jest dochodzenie przez małżonka, który dokonał spłaty zadłużenia, od drugiego z byłych małżonków zwrotu przypadającej na tego drugiego małżonka części zadłużenia. Niemniej roszczenie regresowe w takich sytuacjach można zgłosić jedynie w sytuacji, gdy małżonek, który dokonał spłaty długu spłacił go w kwocie przekraczającej przypadającego na niego udziału solidarnego długu. Sąd zaznaczył, iż w niniejszej sprawie poza sporem pozostawało to, że po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, co miało miejsce w dniu 22 kwietnia 2010 r., ze wspólnego rachunku bankowego stron została dokonana spłata pożyczki zaciągniętej przez strony na podstawie umowy z dnia 24 kwietnia 2009 r. w łącznej kwocie 4.983,94 złotych, jak również to, iż strony obciążały obowiązek zapłaty tej kwoty na rzecz banku. Spłata ta obejmowała spłatę poszczególnych rat pożyczki oraz prowizji od udzielonej pożyczki. Bezspornym również było to, że obowiązek zapłaty powyższej kwoty był obowiązkiem solidarnym, a nadto, iż udziały dłużników w spłaconym przez jednego z nich długu są równe. Spornym zaś pozostawało w sprawie to czy dokonana przez powoda spłata nastąpiła z jego majątku odrębnego, albowiem pełnomocnik pozwanego podnosił, iż powód nie wykazał, aby środki pochodzące na spłatę tego zadłużenia stanowiły jego majątek odrębny. Jedynie co do kwoty 1.474,41 złotych, którą zostało dokonane rozliczenie całej pożyczki, pełnomocnik pozwanej przyznał, iż pochodzi z majątku odrębnego. Powód zaś ponosił, iż wprawdzie zwroty podatków dochodowych stanowiły majątek wspólny stron, ale zostały przez niego przeznaczone na spłatę innych zobowiązań, które solidarnie obciążały byłych małżonków. Poza tym pełnomocnik pozwanej, w zakresie w jakim uznał, iż spłata pożyczki została dokonana z majątku odrębnego powoda – podniósł zarzut potrącenia kwot należnego pozwanej zwrotu podatku od osób fizycznych, a które to zwroty wpłynęły na rachunek bankowy, z którego spłaty pożyczki dokonywał powód. Sąd I instancji wskazał, iż w pierwszej kolejności rozstrzygnięcia w sprawie wymagało to z jakich środków została spłacona sporna pożyczka, a mianowicie to czy została spłacona środkami pochodzącymi z majątku wspólnego, czy też z majątku odrębnego powoda. Sąd uznał, iż ten zarzut pozwanej jest częściowo zasadny. Sąd mając na uwadze art. 31 § 1 i 2 k.r.o., art. 33 pkt 7 k.r.o. wskazał, iż w niniejszej sprawie niewątpliwie w dniu 22 kwietnia 2010 r. ustala między stronami wspólność ustawowa małżeńska, co było równoznaczne z tym, iż w skład majątku wspólnego wchodziły jedynie te przedmioty, które zostały przez nich nabyte do tej daty. Wszelkie dochody stron uzyskane po tej dacie stanowiły majątek osobisty każdego z małżonków. Zatem zdaniem Sądu Rejonowego wszelkie wpłaty na rachunek bankowy, za pośrednictwem którego była dokonywana spłata pożyczki, dokonane po dacie ustania wspólności ustawowej małżeńskiej stron nie wchodziły w skład majątku wspólnego stron, za wyjątkiem zwrotu nadpłaty podatku dochodowego za 2009 rok. Sąd stwierdził, iż okoliczność, że byli oni współwłaścicielami tego rachunku bankowego nie powodowała, że wpłacane środki stawały się automatycznie ich współwłasnością, i że powód lub pozwana tracił wyłączne prawo własności tych środków. Na dzień ustanowienia rozdzielnosci majątkowej między stronami stan rachunku bankowego był ujemny (minus 800 złotych). Zatem w ocenie Sądu dokonywane, po dacie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej, wpłaty pieniężne osobiście przez pozwanego, czy innego rodzaju wpłaty należności mu przypadających (świadczenie z urzędu pracy, wpłaty na konto przez osoby trzecie na rzecz powoda), w łącznej kwocie 8.165,73 złotych stanowią majątek osobisty powoda i sam fakt, że ten rachunek bankowy stanowił współwłasność jego i pozwanej nie spowodował, aby środki na tym rachunku, w ten sposób zgromadzone, stały się ich majątkiem wspólnym, zwłaszcza że środki, które wpływały na ten rachunek to był głównie otrzymywane po rozdzielnosci majątkowej przez powoda świadczenie z urzędu pracy. W przypadku zaś wpłat dokonywanych przez niego osobiście pozwana w żaden sposób nawet nie uprawdopodobniła, aby pochodziły one z majątku wspólnego stron. Sąd podkreślił przy tym, iż poza wpływami z tytułu zwrotu nadpłaty w podatku dochodowym od osób fizycznych pozwana nie wykazała, aby dokonała jakichkolwiek wpłat na ten rachunek. Tym samym Sąd uznał, iż wpływy na ten rachunek bankowy po dniu 22 kwietnia 2010r. (po

dacie ustanowienia rozdzielnosci majątkowej), za wyjątkiem zwrotu podatku dochodowego za 2009 rok, stanowiły majątek osobisty powoda i w zakresie pozostałych zwrotów podatku na rzecz pozwanej – majątek osobisty pozwanej, albowiem został on nabyty po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej. Sąd I instancji uznał jednakże, iż zarzut pozwanej, iż spłata pożyczki przez powoda nastąpiła z majątku wspólnego stron, okazał się częściowo zasadny. Sąd wskazał bowiem, iż już po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, po dniu 22 kwietnia 2010r., na wspólny rachunek bankowy stron wpłynęły zwroty nadpłaty podatku dochodowego od osób fizycznych w kwocie 1.736 złotych (podatek powoda) w dniu 23 kwietnia 2010r. i 170 złotych (podatek pozwanej) w dniu 05 maja 2010r.. Kwoty te dotyczyły zwrotu nadpłaty tego podatku za 2009 rok, a więc za okres, kiedy między stronami istniała wspólność ustawowa małżeńska. Sąd Rejonowy mając na uwadze art. 31 § 2 pkt 1 k.r.o. i art. 33 pkt 7 k.r.o. stwierdził, że powyższe zwroty podatku, mimo że wpłynęły na rachunek bankowy stron po ustanowieniu rozdzielnosci majątkowej, wchodzi w skład majątku wspólnego stron, albowiem dotyczyły zwrotu podatku odprowadzonego od dochodów stron uzyskanych w trakcie istnienia wspólności. Należności te uzyskane od Urzędu Skarbowego w G. Sąd uznał de facto za wypłacone powodowi i pozwanej wynagrodzenie za pracę w okresie, kiedy istniała między nimi wspólność ustawowa małżeńska i tym samym stosownie do treści art. 31 § 2 pkt 1 k.r.o. wchodzi one w skład majątku wspólnego stron. Zdaniem Sądu nie sposób uznać ich za wierzytelność z tytułu wynagrodzenia za pracę, która stanowi majątek osobisty każdego z małżonków, zwłaszcza że żądanie zwrotu nadpłaty podatku dochodowego można jedynie kierować do właściwego Urzędu Skarbowego, a nie do pracodawcy. W ocenie Sądu należność ta więc straciła ten charakter i należy ją uznać za wypłacone każdemu z małżonków wynagrodzenie za pracę, albowiem obowiązek zapłacenia podatku dochodowego obciąża każdą osobę fizyczną (pracownika), zaś zaliczki na ten podatek są odprowadzane przez pracodawcę jako płatnika tych składek, czyli de facto pracodawca spełnia ciężący na pracowniku, jako podatniku, obowiązek odprowadzenia zaliczki. Dokonuje więc wypłaty wynagrodzenia pracownikowi również w zakresie tej zaliczki, przy czym spełniając obowiązek podatkowy pracownika – przekazuje część wypłaconego mu wynagrodzenia na rachunek właściwego urzędu skarbowego jako zaliczkę na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych. Za powyższym przemawia również to, że to zwrot nadpłaty podatku dokonywanego w formie zaliczek następuje na rzecz pracownika, a nie na rzecz pracodawcy i to pracownikowi przysługuje prawo żądania zwrotu nadpłaty od urzędu skarbowego, a nie pracodawcy, który środki pieniężne z tego tytułu przekazywał na rachunek urzędu skarbowego. Sąd podkreślić przy tym, iż powód ustosunkowując się do zarzutu potrącenia uzyskanych przez pozwaną zwrotów podatku dochodowego od osób fizycznych podnosił właśnie, iż te należności stanowią majątek wspólny stron. Mając na uwadze powyższe Sąd uznał, iż zwrot nadpłaty podatku dochodowego od osób fizycznych za 2009 rok, a więc podatku od wynagrodzeń wypłaconych stronom w okresie, kiedy postawali w ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej stanowią ich majątek wspólny. Z tego tytułu na rachunek bankowy stron wpłynęła łącznie kwota 1.906 złotych (1.736 złotych od dochodów powoda i 170 złotych od dochodów pozwanej) i stanowi ona majątek wspólny stron. W tej też sytuacji zdaniem Sądu zgodzić się należy z pozwaną, iż kwota środków pieniężnych stanowiących majątek wspólny stron zgromadzona na rachunku stron winna być przeznaczona na spłatę tego zadłużenia. Tym samym kwotą tą Sąd zaliczył na dokonaną po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej spłatę pożyczki udzielonej stronom na podstawie umowy z dnia 24 kwietnia 2009r. Wprawdzie powód podnosił w trakcie przesłuchania oraz w pismach procesowych, iż środki pochodzące ze zwrotów podatku dochodowego, które wchodziły w skład majątku wspólnego, przeznaczył na spłatę innych wspólnych zobowiązań stron, chociażby z tytułu kredytu hipotecznego czy też zaległości wobec spółdzielni mieszkaniowej, jednakże tej okoliczności w żaden sposób nie wykazał. Sąd zaznaczył, iż z przedłożonego wyciągu z rachunku bankowego nie wynika, aby poza spłatą pożyczki z dnia 24 kwietnia 2009r. były dokonywane spłaty innych zobowiązań stron, a wynika z niego jedynie, że ponoszone były opłaty za prowadzenie rachunku, koszty odsetek od udzielonego limitu, opłaty autoryzacyjne za karty debetowe, a także były dokonywane wypłaty kartą. W ocenie Sądu nie sposób z nich wywnioskować, aby inne wspólne zobowiązania stron, poza spłatą spornej pożyczki, tymi środkami były regulowane. Z tych też względów Sąd uznał, iż powód nie wykazał, aby kwota zawrotu podatku dochodowego za 2009 rok została przeznaczona na spłatę innych zobowiązań. Sąd podkreślił nadto, iż powód nie wykazał również, iż uzyskał zgodę od pozwanej na zaliczenie tej kwoty na spłatę konkretnego zobowiązania stron, a pozwana, jako że środki te należały również do niej miała prawo zdecydować o tym jakie wspólne zobowiązanie należy nimi uregulować. Oświadczenia pozwanej składane w niniejszej sprawie za pośrednictwem jej pełnomocnika wskazują zaś, iż jej wolą było zaliczenie tych środków na poczet spłaty pożyczki udzielonej stronom na podstawie umowy z dnia 24 kwietnia 2009r. Zatem Sąd stwierdził, iż kwotę 1.906 złotych wchodzącą w skład majątku wspólnego

należało zaliczyć na spłatę wspólnie zaciągniętej przez strony dniu 24 kwietnia 2009r. pożyczki. Sąd uznał więc, iż po ustaniu wspólności ustawowej małżeńskiej, tj. po dniu 22 kwietnia 2010r. powód dokonał spłaty ze swojego majątku osobistego tej pożyczki w kwocie 3.077,94 złotych (4.983,94 złotych – 1.906 złotych = 3.077,94 złotych). Skoro powód ze swojego majątku osobistego dokonał spłaty wspólnie przez strony zaciągniętej pożyczki w kwocie 3.077,94 złotych, to zdaniem Sądu mając na względzie wyżej poczynione uwagi na temat roszczeń regresowych w przypadku zobowiązań solidarnych – pozwana winna mu zwrócić połowę tej kwoty, tj. kwotę 1.538,97 złotych. Sąd wskazał też, iż pozwana obok zarzutu dotyczącego źródła środków pieniężnych przeznaczonych na spłatę w/w długu – podniosła zarzut potrącenia jej należności względem powoda z tytułu żądania zwrotu przekazanego na wspólny rachunek bankowy zwrotu podatku od osób fizycznych za 2010 rok w wysokości 360 złotych z wierzytelnością powoda względem niej z tytułu roszczenia regresowego. Sąd mając na uwadze art. 498 k.c., iż zarzut potrącenia złożyła pozwana K. L. i wywodziła go z faktu, że na wspólny rachunek, którym de facto dysponował powód została zwrócona przez urząd skarbowy należna jej napłata podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 rok kwocie 360 złotych, a która to kwota stanowiła jej majątek odrębny. W jej ocenie kwota ta winna być zaliczona na dokonaną spłatę zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej stronom na podstawie umowy z dnia 24 kwietnia 2009r. Z przedstawionego wyciągu w sposób jednoznaczny wynika, iż w 2011 roku na wspólny rachunek bankowy stron nastąpił zwrot w/w kwoty z wyżej wskazanego tytułu. Powód nie kwestionował nadto, iż jest to zwrot podatku należny pozwanej. Uwzględniając uwagi poczynione przy ocenie charakteru zwrotu podatku za 2009 rok – Sąd uznał, iż kwota 360 złotych przekazana przez urząd skarbowy w G. tytułem zwrotu podatku za 2010 r. stanowi majątek odrębny pozwanej. Zatem w sytuacji, gdy powód zadysponował kwotą wchodzącą w skład jej majątku wspólnego – przysługiwało jej roszczenie wobec powoda o zwrot tej kwoty na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Tym samym Sąd stwierdził, iż powyższą kwotę 360 złotych należało potrącić z przysługującego powodowi od powódki zwrotu kwoty 1.538,97 złotych i uznać, iż pozwanej pozostaje do zapłaty na rzecz powoda kwota 1.178,97 złotych, zwłaszcza że powód nie wykazał w żaden sposób, aby kwotę tą przeznaczył na spłatę innych wspólnych zobowiązań stron. Sąd podkreślił, iż niezależnie od powyższego zarzutu potrącenia wyżej wskazana kwota 360 złotych jako, że stanowiła majątek osobisty pozwanej winna być przez powoda zaliczona na dokonaną spłatę wspólnie zaciągniętej pożyczki i tą kwotę winna być pomniejszona spłata na jego rzecz. Sąd uznał, iż tylko pozwana mogła dysponować tą kwotą, a w niniejszej sprawie poprzez podniesienie zarzutu potrącenia wskazała, iż jej wolą jest zaliczenie tej kwoty na spłatę pożyczki, której niniejsze postępowanie dotyczyło. Za niezasadny Sąd uznał podniesiony przez pozwaną zarzut potrącenia w dalszej części, a mianowicie w części dotyczącej kwoty zwrotu dla pozwanej nadpłaty podatku dochodowego za 2011 rok, albowiem na skutek jej interwencji zostało wszczęte postępowanie podatkowe w wyniku, którego powód został zobowiązany do zwrotu na rachunek urzędu skarbowego w G. dokonanego na jego rachunek zwrotu podatku na rzecz pozwanej. Tym samym Sąd uznał, iż kwota tego zwrotu mogła być potrącona z przysługującej powodowi spłaty od pozwanej. Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd uznał, iż żądanie G. L. jest zasadne jedynie w części, a mianowicie co do obowiązku zwrotu na jego rzecz przez pozwaną kwoty 1.178,97 złotych. Z powyższych rozważań wynika bowiem, iż z majątku osobistego powoda nastąpiła spłata pożyczki w kwocie 3.077,94 złotych (od całkowitej spłaty należało odjąć kwotę środków pieniężnych stanowiących majątek wspólny stron czyli kwotę 1.906 złotych). Pozwana zaś była zobowiązana do zwrotu na rzecz powoda połowy kwoty, która ten uiszczył tytułem ich solidarnego zobowiązania, czyli kwoty 1.538,97 złotych. Jednocześnie zasadnym okazał się zarzut potrącenia kwoty 360 złotych stanowiącej kwotę zwrotu nadpłaty z tytułu podatku dochodowego za 2010 rok, a która to kwota została przekazana na rachunek bankowy, z którego była spłacana pożyczka. Po uwzględnieniu tego zarzutu zdaniem Sądu pozwana winna zwrócić powodowi kwotę 1.178,97 złotych i tę kwotę Sąd zasądził na rzecz powoda od pozwanej i orzekł jak w punkcie I wyroku. W pozostałym zakresie powództwo powoda Sąd uznał, z uwagi na powyższe za niezasadne i w tym zakresie powództwo oddalił, o czym orzekł w punkcie II wyroku. Rozstrzygając o odsetkach Sąd oparł się na treści art. 481 § 1 k.c., wskazując iż w przedmiotowej sprawie nie było określonego terminu spełnienia zobowiązania regresowego, jak również termin jego spełnienia nie wynikał z treści czynności prawnej, a zatem Sąd uznał stosownie do treści art. 455 kc, iż świadczenie powinno zostać spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania. Sąd stwierdził, że w przedmiotowej sprawie powód nie wykazał, aby przed wytoczeniem powództwa wzywał pozwaną do dobrowolnego spełnienia świadczenia, więc za termin jego spełnienia Sąd przyjął dzień doręczenia pozwanej odpisu pozwu, albowiem wtedy dowiedziała się ona o istnieniu samego zobowiązania i obowiązku jego spełnienia. Odpis pozwu został pozwanej doręczony w dniu 23 sierpnia 2012r., a powszechnie zaś jest przyjęte, iż termin niezwłoczny nie jest równoznaczny z natychmiastowym

spełnieniem świadczeni i w związku z tym wynosi on 7 dni. Tym samym Sąd uznał, iż pozwana winna spełnić na rzecz powoda zasądzone świadczenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia jej odpisu pozwu, czyli do dnia 30 sierpnia 2012r., a wobec niespełnienia tego świadczenia w tym terminie powodowi od dnia następnego należały się odsetki z tytułu opóźnienia. W tej sytuacji Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda te odsetki od dnia 31 sierpnia 2012r. do dnia zapłaty. Wysokość zaś zasądzonych odsetek, wobec nieokreślenia ich wysokości przez powoda, została określona w wysokości odsetek ustawowych (art. 359 § 2 k.c.). O kosztach niniejszego postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 k.p.c., wskazując iż w niniejszej sprawie roszczenie powoda zostało uwzględnione jedynie częściowo. Sąd zasądził na jego rzecz 47% żądanego przez niego roszczenia, a zatem wygrał on niniejszą sprawę co do 47% swojego żądania, a w pozostałym zakresie przegrał sprawę. Stosownie do ogólnej reguły więc w zakresie, w jakim powód przegrał sprawę winien ponieść koszty sądowe wygenerowane w tym postępowaniu. W pozostałej części koszty te powinna ponieść pozwana, jako, że w tym zakresie to ona przegrała sprawę, skoro Sąd nie podzielił jej wniosku o oddalenie powództwa w całości. Sąd zaznaczył, iż w niniejszym postępowaniu zostały wygenerowane koszty w łącznej wysokości 741,55 złotych, przy czym powód poniósł je w wysokości 124,55 złotych (opłata od pozwu), a pozwana w wysokości 617 złotych (17 złotych – opłata skarbową od pełnomocnictwa i 600 złotych tytułem wynagrodzenia pełnomocnika). Mając na uwadze zakres, w jakim zostały uwzględnione żądania stron Sąd wskazał, iż powód powinien ponieść 53% kosztów postępowania (393,02 złotych), a pozwana 47% tych kosztów (348,53 złotych). W związku z tym, że pozwana poniosła te koszty w wyższym zakresie Sąd zasądził na jej rzecz od powoda różnicę między tymi kosztami i przyznał jej od powoda kwotę 268,47 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania i orzekł jak w punkcie III wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa, zaskarżając go w części oddalającej powództwo co do kwoty 961 zł. Strona skarżąca orzeczeniu temu zarzuciła naruszenie art. 31 § k.r.o. poprzez stwierdzenie, że zwrócony podatek dochodowy powoda w 2010 r za rok podatkowy 2009 w kwocie 1.736 zł stanowi majątek wspólny małżeński, chociaż przepis ten wyraźnie mówi, że do majątku wspólnego należą pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków, podczas gdy zwrot podatku za rok poprzedzający nie można zaliczyć do wynagrodzenia i to pobranego, zatem nie może wchodzić do majątku wspólnego, jest to bowiem wierzytelność w stosunku do Skarbu Państwa z tytułu nadpłaty podatku dochodowego, która występuje dopiero po zakończeniu i rozliczeniu całego roku podatkowego.

Wskazując na powyższy zarzut powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz dodatkowo kwoty 782,00 zł wraz z należnymi odsetkami ustawowymi oraz koszty sądowe za I instancję wynikające z jego zmiany, a także zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący powołując się na treść art. 32 § 2 pkt 1 k.r.o. podniósł, iż dorobkiem małżonków jest pobrana należność - stanowiąca wynagrodzenie lub dochód z innej działalności zarobkowej małżonka, a więc tylko taka, która znalazła się w portfelu małżonka. Nie stanowi jej, stosownie do art. 33 pkt 7 k.r.o. w żadnym razie wierzytelność z powyższych tytułów i taką interpretację powyższego przepisu zawierają wszystkie dostępne na rynku komentarze (np. Janusz Gajda Kodeks Rodzinny i opiekuńczy komentarz C. H. Beck 1999 r str. 96 i 97). Skarżący wskazał, iż w jego przypadku mamy do czynienia ze zwrotem podatku dochodowego, a więc w jego ocenie nie sposób jest tej kwoty zaliczyć do wynagrodzenia i to pobranego już, bowiem powód go nigdy wcześniej nie otrzymał, jak to usiłuje udowodnić Sąd, a pieniądze te nie stanowią też dochodu z innej działalności zarobkowej. Zdaniem skarżącego jest to wierzytelność w stosunku do Skarbu Państwa z tytułu nadpłaconego przez pracodawcę powoda podatku dochodowego, która powstała dopiero po jego rozliczeniu za cały poprzedni rok podatkowy, po jego zakończeniu, dlatego kwoty te nie należą do dorobku małżonków, przy czym dotyczy to zarówno kwoty 1736 zł zwróconej powodowi, jak i kwoty 170 zł zwróconej przez urząd skarbowy pozwanej. Poza sporem pozostaje tu kwota 360 zł zwrócona pozwanej w 2011 r. jako rozliczenie podatku za 2010 r. Zdaniem powoda skoro zatem pozwana zapłaciła ze swojego majątku odrębnego kwotę 530 zł (170 + 360), to od kwoty przypadającej na nią zwrotu 2.491 zł należy ją odliczyć. W ocenie skarżącego pozwana winna zatem zwrócić powodowi jako zobowiązana solidarnie z tytułu zaciągniętego w banku kredytu kwotę 1.961 zł. Apelujący stwierdził, że ponieważ Sąd zasądził na jego rzecz kwotę 1.178 zł, do zasądzenia pozostaje jeszcze kwota 782 zł (w

zaokrąglenia bez groszy) oraz kwoty kosztów sądowych za I instancję wynikających ze zmienionego rozstrzygnięcia Sądu II instancji.

Pozwana zażądała oddalenia apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja G. L. okazała się niezasadna.

Ustosunkowując się do apelacji Sąd Okręgowy wskazuje, iż sprowadza się ona do stanowiska, iż wierzytelność powoda o zwrot nadpłaconej zaliczki na poczet podatku dochodowego za rok 2009, stanowiącej część jego wynagrodzenia za pracę, zalicza się do jego majątku osobistego, a nie majątku wspólnego z pozwaną, i w konsekwencji wobec spłaty przez niego pochodzącymi z tego tytułu środkami pożyczki zaciągniętej przez strony tego postępowania, przysługuje mu z tego tytułu roszczenie w stosunku do pozwanej.

W związku z tym Sąd Odwoławczy w pierwszej kolejności wskazuje, iż zgodnie z treścią art. 31 § 1 k.r.o. z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. W § 2 tego przepisu wymienione są przykładowo kategorie składników majątku wspólnego, o czy świadczy użyty przez ustawodawcę zwrot „w szczególności”, w tym zalicza się do nich pobrane wynagrodzenie za pracę. W ścisłym związku z tą regulacją pozostaje art. 33 k.r.o., gdyż zawiera zamknięty katalog przedmiotów majątkowych, które nie wchodzi w skład majątku wspólnego, lecz należą do majątków osobistych każdego z małżonków. Zalicza się do nich także wierzytelność z tytułu wynagrodzenia za pracę. Z powyższego unormowania wynika reguła, że wszelkie wątpliwości dotyczące przynależności danego przedmiotu majątkowego do majątku wspólnego, czy też do majątku osobistego małżonka, powinny zostać rozstrzygane na korzyść tego pierwszego. Jeżeli chodzi o pojęcie „przedmiotów majątkowych”, składających się w myśl art. 31 i 32 k.r.o., na majątek wspólny, to należy zwrócić uwagę, że jego zakresem objęte są również wszelkie wierzytelności. Przedmiotów majątkowych w rozumieniu tych artykułów nie można bowiem utożsamiać z rzeczami (por. uchwała Sad Najwyższego z dnia 24 lipca 1997 r., sygn. akt III CZP 26/97, OSNC 1998/1/3, OSP 1998/7-8/136, M.Prawn. 1998/3/107, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012 r., sygn. akt II CSK 363/11, LEX nr 1211142).

Mając powyższe uwagi na względzie Sąd Okręgowy stwierdza, iż nie ma podstaw do zaliczenia wierzytelności powoda o zwrot nadpłaconej zaliczki na poczet podatku dochodowego za rok 2009, stanowiącej część jego wynagrodzenia za pracę, do jego majątku osobistego. Nie można bowiem podzielić stanowiska apelującego, iż wierzytelność ta stanowi ujętą w art. 33 pkt 7 k.r.o. wierzytelność z tytułu wynagrodzenia za pracę.

Należy zauważyć, że skoro wspólność ustawowa małżeńska ustała w dniu 22 kwietnia 2010 r., to wierzytelność o zwrot nadpłaconej zaliczki na poczet podatku dochodowego za rok 2009 została nabyta w czasie trwania wspólności ustawowej. Natomiast nie ma zaś podstaw do przyjęcia, aby wynagrodzenie powoda za pracę w 2009 roku nie zostało mu wypłacone, w tym aby pracodawca zgodnie z ciążącym na nim obowiązkiem z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (j.t. Dz.U. z 2000 r. Nr 14 poz. 176 ze zm.) nie przekazał pobranych zaliczek na rachunek właściwego urzędu skarbowego. Ponadto wierzytelność powoda o zwrot nadpłaconej zaliczki na poczet podatku dochodowego za rok 2009 stanowi wierzytelność w stosunku do fiskusa a nie wobec pracodawcy i źródłem tej wierzytelności nie jest stosunek prawny z pracodawcą, a stosunek wynikający z przepisów prawa w zakresie obowiązku podatkowego od osób fizycznych. Zatem w zakresie tego składnika majątkowego nie ma podstaw do odstępstwa od omawianej zasady wynikającej z istoty wspólności majątkowej. W tym stanie rzeczy w związku ze spłatą przez powoda pochodzącymi z omawianego tytułu środkami pożyczki zaciągniętej przez strony tego postępowania - nie przysługuje mu roszczenie w stosunku do pozwanej. W następstwie powyższego nie było podstaw do wzruszenia zaskarżonego wyroku.

W świetle powyższych rozważań Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, o czym orzekł w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w punkcie 2 wyroku na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Z art. 108 § 1 k.p.c. wynika, że sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Cytowane unormowanie wyraża podstawową zasadę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania - odpowiedzialności za jego wynik. Mając powyższe unormowanie na względzie Sąd Okręgowy wskazuje, iż w rozpatrywanej sprawie apelacja powoda okazała się w całości niezasadna, a więc to powód jest w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c. stroną przegrywającą sprawę w postępowaniu apelacyjnym. Zatem zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania, wobec złożonego przez stronę pozwaną żądania zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, powód winien zwrócić stronie pozwanej przedmiotowe koszty. Na koszty te złożyło się wyłącznie wynagrodzenie reprezentującego pozwaną radcy prawnego w wysokości 90 zł, które zostało ustalone na podstawie § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

SSR del. Joanna Rawska-Szklarz SSO Dorota Gamrat- Kubeczak SSO Zbigniew Ciechanowicz